

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 A hirdetésben átvéve:
 Egész évre 10 h.
 Negyedévre 4 ..
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre 29 kor.
 Negyedévre 3 ..
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 ..
 Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, kivétel a
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és Hirdetvénytársaság
 Nagyvárad, Sajtógyári Dűzű u. 6.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszá-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a Hirdet-
 vénytársasághoz intézendők.

XX. évfolyam 218. szám.

Nagyvárad. Vasárnap 1914 Szeptember 20.

Vajjon meddig fog tartani a háború?

Szakértő tollából közöljük az alábbi sorokat:

Valóságos ólomsullyal nehezedik ez az aktuális kérdés az emberek lelkeire nemcsak Európában, hanem lehet mondani az egész világon, mert hiszen közvetve vagy közvetlenül a föld legelrejtettebb zugában is érezteti hatását ez a hatalmas világháború.

A XX. század államai annyira össze vannak kötve a legkülönbözőbb érdekek szálak finom hálózata által, hogy ezek mint valóságos érzékeny idegszálak minden nagyobb eseményt azonnal továbbítanak és érezhetővé tesznek a föld minden pontján. Ma nem csak az emberek, hanem az államok is idegesek. Mint a legérzékenyebb seizmográf készülék reagálnak az államok minden legkisebb eseményre, mely érdekeiket sértheti.

Princip revolverének durranása egészen Japánig elhallatszott és azonnal lázas előkészületek indultak meg az egész vonalon. Tisztában volt már akkor mindenki azzal, hogy óriási események küszöbén áll a világ. Nemsokára 3 hónapja lesz annak, hogy ez a revolverlövés elhangzott és már éppen egy hónap óta folyik a világháború véres küzdelme.

Ily óriási nagy tömegek mérkőzésére még példa soha sem volt. Az utolsó 100 év csatái és hadjáratái valósággal eltörpülnek a mai 3-400 km. hosszú csataarcvonalak mellett!

1870 ben pld. fél millió német állott szemben a 300.000 főnyi francia sereggel. Ma ezen erőknél legalább is négyszeresre küzd egymással élet-halál harcra.

A galíciai és orosz hadszínterén is milliók mérkőznek a végleges győzelem pálmájáért! Európa többi államaiban pedig több millió katona áll fegyverben, hogy az alkalmas pillanatban szintén közbeszólhasson e rettenetes küzdelemben!

A helyzet roppant jellemző, hogy dacára ezen rövid időnek, már két helyről is fölrepült a béke fehér galambja, hogy kísérletet tegyen a további vérontás megakadályozására.

Az egyik szelíd galamb a vatikánból repült ki és valószínűleg csak a keresztényi szeretet és a krisztusi igazságok eresztették reménytelen útjára, de a másik a washingtoni fehérházból szállott a magasba és ennek küldőjét valószínűleg más szempontok készítették erre, mint Krisztus földi helytartóját!

Kissé nagyon is jókor jelentek meg e szelíd madarak a sötét látóhatáron, mert bizony még nagyon messze állunk attól, hogy béketárgyalásokról lehessen beszélni! Róma küldöttét kapcsoljuk ki a fejtegetéseinkből és csak a másik hirnökkel foglalkozunk.

1904-5 ben már csaknem 1 és fél év óta dult a háború távol Keletáziában a mandzsuriai harctéren, amikor Roosevelt köztársasági elnök, 1905 június 9-én felajánlotta jó szolgálatait a béke helyreállítása céljából.

Az orosz és japán kormányokhoz intézett jegyzékében kifejtette Roosevelt, hogy nemcsak a hadat viselő felek, hanem az egész világ kulturálmáinak is érdekében lenne a béketárgyalások megindítása, mert hiszen a háború már kezdettől fogva bénítólag hatott a fejlődésre és kulturára.

Ennek az akciónak lett azután az eredménye az 1905 szept. hó 5-én Portsmouth-ban létrejött béke. Roosevelt fáradósága tehát sikerrel járt, mert oly időben lépett közbe, amikor már mindkét fél ki volt merülve és a japánok nagy sikerei mellett az oroszok helyzete már igazán tarthatatlan volt.

Az oroszok szárazföldi hadserege, a 3 hétig tartó mukdeni csatában döntő vere-

séget szenvedett, május 27-én pedig Csuzimánál a hatalmas orosz flottát semmisítette meg Togó admirális!

A japánoknak ez a két nagy győzelme majdnem teljesen megtörte az oroszok ellentálló képességét Mandzsuriaiban, de viszont a japán is annyira ki volt merülve, hogy két kézzel kapott a békeajánlaton.

Ha végig nézünk ma az európai hadszíntereken, úgy azonnal megállapíthatjuk, hogy még csak a kezdet kezdetén vagyunk. Egyik fél sem mutathat fel döntő sikereket! Még a legelőrehaladottabb a helyzet a francia hadszínterén, ahol a két ellenséges sereg most vivja egymással azt a döntő küzdelmet, a mely után szóba jöhet esetleg a béketárgyalás kérdése. Az orosz hadszínterén azonban még nagyon messze állunk ettől az időponttól! Mi ez ideig csak támadólagos védelemre voltunk ráutalva, mivel az egész orosz főerővel találtuk magunkat szemben. Csakis ennek a határozott támadólagos föllépésnek köszönhetjük azt a nagy sikert, hogy képesek voltunk a tulnyomó orosz főerőt utjában feltartóztatni. A nagy döntő küzdelmek korszaka még nem következett be! Ezekre majd akkor kerül a sor, ha annyira meg fogunk erősödni, hogy a siker teljes reményével fogjuk fölvehetni a támadó hadműveleteink fonalát!

Ha majd sikerülni fog a német szövetségeseinkkel együtt egész Orosz-Lengyelországot és Galiciát is megtisztítani az oroszoktól és sikerülni fog az oroszokat legalább is a Dnjeperen tulig visszanyomni, akkor esetleg szóba jöhetnek a béketárgyalások. Még a legkedvezőbb esélyeket is figyelembe véve, még hosszú hónapokra van szükségünk, hogy ezeket a célokat elérhessük.

A további hadműveletek gyors menetét lassítani fogja az a körülmény, hogy az orosz-lengyelországi városokat, illetve hidőket is le fog kelleni küzdeni. Ivángorod, Varsó, Newo-Georgiewsk, Breszt-Littowsk, valamint Dubno, Rovnó, Luck bevételére ostromló nehéz lövegeinket fog kelleni latba vetnünk.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigorú szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kelozvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

Mindez pedig a rossz utviszonyok és orosz területen a vasuti vonalak hiánya folytán igen sok időt fog igénybe venni. Tudnunk kell, hogy Orosz-Lengyelországban már október közepén mutatkoznak a tél első jelei, és így Varsó-Ivángorod és Breszt-Litovsk ostromát egy kedvező tél lényegesen megkönnyítheti, amennyiben az ezen várak közelében levő nagy mocsaras területek is járhatóvá lesznek. A legoptimisztikusabb számítás mellett is, a megkezdett hadjárat föltétlenül át fog nyulni a jövő évre is, mert az említett célok elérése előtt béketárgyalásokról szó sem lehet. Hogy a Páris előtt lekötött német erők mikor fognak felszabadulni, az még a jövő titka! Minden attól függ, hogy vajjon Páris bevétele után is képes lesz-e a francia a harcot folytatni. Páris bevétele már nem lehet messze, mert azok a makacs harcok, melyeket a főerők Párisból keletre most vívnak, már Páris sorsát is megfogják pecsételni.

Nincs semmi okunk arra, hogy egy percig is kételkedjünk abban, hogy ezen harcok a németek javára fognak eldőlni. — Ez esetben pedig Páris mint fél érett gyümölcs fog a németek ölébe hullani. — Hiszen ezekben a küzdelmekben már Párisnak mintegy 150.000 főnyi védőőrsége is részt vesz, mely veszteség esetén mint teljesen demoralizált csapat fog visszavonulni Páris falai mögé! Minden reményünk meg van arra, hogy a németeknek nem fog kelleni a körülvétel nehéz munkájába belefogni, hanem egyszerűen a 130 km. hosszú övonalat át fogják törni valahol, hatalmas mozsárgyuk segítségével, melyek Lüttich és Namur páncél erődjét oly hihetetlen gyorsasággal letarolták. De még így is belekerülhet több heti kemény küzdelembe, míg a németek Párisba bevonulhatnak.

Vannak azonban nekünk még más erőforrásaink is, melyek bizonyos mértékben függetlenítenek bennünket a francia hadszi-ntér eseményeitől. Ne feledjük, hogy Né-

metországban több mint 2 millió ép egészséges ember jelentkezett önkéntes szolgálatra és hogy ezek kiképzése már a befejezéshez közeledik! A monarchia területéről is nemsokára hatalmas tömegek fognak a harctérre özönlenni! Ismételve kiemeljük tehát, hogy azért ne áltassuk magunkat azzal, hogy rövid lesz a háború, hanem készülődjünk a hosszú harcra, mely ha még oly véres is lesz, de a mi javunkra fog eldőlni! Mi nem azért kezdtük meg a háborút, hogy minden áron békét kössünk, hanem igenis azért, hogy magunknak hosszú és tartós békét biztosítsunk. Ezt pedig csak akkor érhetjük el, ha ellenfeleinket úgy letiporjuk hogy a békét mi diktálhassuk.

Kétségtelen dolog, hogy jöhetnek közbe oly kedvező események is, melyek gyorsíthatják a hadjárat sikereit, de ezzel nekünk számolnunk nem szabad, ha csak esalódásnak nem akarjuk magunkat kitenni.

Ha bekövetkeznek ezek az események, ki fogjuk azokat használni, de egyelőre

ezeztől függetlenül a legmakacsabb harcra kell készülődniünk.

A fehér béke galambot tehát egyelőre még ne várjuk, mert az ágyuk bömbölése és a puskák rettenetes ropogása még úgy is csak visszariasztaná — hanem e meddő várakozás helyett minden energiánkat arra fordítsuk, hogy az előttünk álló nagy küzdelmeket minél sikeresebben megvívassuk. Legyünk erősek és elszántak akár itthon, akár pedig a harcmezőn teljesítjük kötelességeinket, mert kemény és nehéz munka vár reánk itt is megamott is! Tekintsünk föl bizalommal és rendíthetetlen hittel az Egek Urára és ne mulasszuk el őt naponta fölkeresni forró és bensőséges imáinkkal, könyörögvén hozzá, hogy a magyar és német fegyvereket további diadalra segítse.

A világháború.

A németek döntő csatája.

Budapest, szept. 19. (Tud. cen. távirata.) **A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből: Tizenhatodikára virradó éjszaka nagy csatában a franciák megkisérelték az áttörést, de sikertelenül. A német lovasságnak azonban sikerült a szélső jobbszárnyon hirtelen előnyomulással a franciák és angolok egész szekerparkját, munició készletét elválni és hazahozni. A centrumban áll a harc. Verdunnél több külső erőd rettenetesen öszsze van löve a kapituláció küszöbön áll.**

Elsülyesztett angol cirkáló.

Budapest, szept. 19. (Tud. cen. távirata.) Berlinből jelentik: Buenosayresi híradás szerint augusztus hó 11-én a Glasszow nevű 5000 tonnás angol cirkálót egy német csatahajó elsülyesztette. Az angol gőzös legénységéről semmi hír.

Ultimátumot küldenek Törökországnak?

Budapest, szept. 19. (Cenz. távirat.) Párisból jelentik: Miután a törökök Limpus angol tengernagy helyébe Seuhon német tengernagyot neveztek ki a török flotta főparancsnokává, az entente ultimátumot készülni küldeni Törökországnak.

A MI LEGNEHEZEBB ...

Irtá: Bodnár Gáspár.

Csend irta a vasuti étkezőben. A mostani napoknak ritka órája. Mintha a rémitő emberhullámszába belefáradva, még a vasuti étkező is pihenni akarna.

Csak a szeglet-asztalnál ül egy barnaképi férfi. Előtte serespohár. Még mindig csak az első pohár. Ugy látszik, nagyon keserű — a sör. Alig izleli. Hanem fejét busan az asztalfőre hajtja. Hej — be' nehéz az a fej. Nagy gond huzhatja le. Mint gyümölcs az ágat. Mint sulyos kölöncz — a kutágast.

Még két napunk van tehát, hogy beötözzünk. Gondolja, mondja a lelke. Mért is jöttem el oly hamar. Még maradhattam volna. És végig simítja gondoktól zajgó homlokát.

Aztán izleli a sört.

— Be' keserű! Mért is gyöttem még!

Lelke pedig nincs vele. Testével. Hanem elszáll oda, ide csak a közeli faluba. Virágos, ákácfas udvarra. Szép, egyszerű verandás házba. Az édes otthonba. Ahol nagy búsan ül az ő egyetlen szerelme. Hűséges szép fiatal hitvese. És játszik, csacsog-cseveg, kérdezi az ő kis fia. Szerelmének, szerelmüknek gyümölcse. Cseveg-csacsog...

— Csatában már apuka?

— Mért nem bujtattuk el.

— Hiszen magas a padlás. Muszka oda fel nem juthat. Mély a pince, senki oda le nem mehet.

És zsong — zajlik a beszéd az ő lelkében, hogy felugrik tőle:

— Jobb így! Tulestem rajta. A mi legnehezebb... És sóhajt mélyen, hogy majd kiszakad lelke.

— Jobb így — marasztalja, láncolja lelkét, szívet. Mert kegyetlen nehéz volt. Most már könnyebb. A többi mind könnyebb lesz. Milyen jó, hogy erős voltam. Nem engedtem őket, hogy ide kisérjenek. Nehezebb volna, mint a harc. Mint a halál. A legeslegnehezebb, hogy itt bucsuzzam.

Most már megrezzent szemében a könny. Szép májusi eső permetez, mely után mosolyban játszik az ég.

*

Dübörög újra a gőzös. Prüszkölve, dacolva, hogy lassítják. Jön, érkezik a kocsik serege. Tenger katonával...

Felveti fejét. Kinéz.

— Katonák!

S alig telik egy kis idő... beugrik az étterembe egy pöske fiucska.

— Édes apám, az édes anyám is itt van.

— Hogy jöttetek, mikor jöttetek. Hogy mertetek most ezen a vonaton jönni.

— A katona bácsik felvettek magukhoz...

És jön pirult arccal, esdő, könyörgő szemekkel — asszony. Az asszony, a kinek sejtelve érezte, hogy az ő ura még a városban van.

— Minek jöttetek!

Szinte döbbenettel kérdi a férj. Szemrehányó, komor hangon:

— Miért jöttetek?

— Haragszol?

Nem haragudott pedig. Még ha mondja,

éreztetni is, nincs igaza. Mert lelke nem azt kérdi, a mit ajka. Szava. Arca. Szempárjának dobogása. Az a forró esők, az az izzó esők... ölelés... mindjárt is bizonyítja.

Aztán... ott ülnek, mint puhafészekből riasztott madár-család. A fiu apja lábán ring. Kezében perec. Szemében gyermeki boldogság. És csacsog — beszél — kérdez...

— Apuka, megverted már a — muszkát?

— Én már megvertem volna.

— Édes apám, aztán hagyd meg anyukának, hogy ne sirjon.

— A Bodri is olyan szomorú. Még játszani se' akar.

— Édes apám. Osztég üsd, vágd a muszkát, ha bántanak. És ha kergetnek, gyere, fuss haza... Mi hozzánk.

*

Ők ketten, (meg jó magam egy másik szeglet-asztalnál) csak hallgatják. Hallgatom. A két lélek némán, egymásba olvadva veti tekintetét a fiura. Mélységes hallgatás percenként. A szemek találkozása. Csak egy rövidke szó. Egymáshoz, suttogva röppenő.

— Visszamentek úgy-e? — szól végre komolyan a férfi. Most megy mindjárt egy posta-vonat.

— Vissza... vissza, suttogja a nő. És felzokog. Szavát, sirását elnyeli az étteremnek most már hullámszába kezdő közönség moraja. Háborus moraja. A szerető szívek legnehezebb bucsuja. Hareza... A mi legnehezebb... Minden bucsuzás közt... a legnehezebb.

A franciák szabadon lopják szabadalmainkat.

Budapest, szept. 19. (Bud. Tud.) A francia kormány az összes német és osztrák-magyar szabadalmakat megsemmisítette.

Francia becsületrend japán tisztnek.

Budapest, szept. 19. (Bud. Tud.) Poincaré, a francia köztársaság elnöke kilenc japán tisztnek a francia becsületrendet adományozta.

A franciák vágóhidon.

Bécs, szeptember 19. A Neue Freie Presse azt írja, hogy Franciaország nem bocsátja meg Poincaré-nak, amit vele tett. A francia anyák átkozzák, hogy vágóhidra vitte gyermekeiket.

A franciák hátrálni kezdenek.

Berlin szeptember 19. A Muehlhau-sener Zeitung jelenti, hogy Felső-Elszászban a franciák a németek megdönthetetlen támadásai elől állandóan hátrálnak.

Barrikád holttestekből.

Budapest, szeptember 19. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: Az angol Times megerősíti, hogy a soisromi borzalmas harcban a szövetségesek nagy veszteségeket szenvedtek. Hozzáteszi, hogy egy helyen a németek ellenséges holttestekből összerakott hat méteres védősánc mögül tüzeltek.

Vedrinezt agyonlőtték.

Budapest, szeptember 19. (Cenz. táv.) Stockholmból jelentik: Párisi hírszerint Vedrinezt, a világhírű francia aviaticust hazaárulás címén agyonlőtték.

Páris nem tud a franciák vereségéről.

Budapest, szeptember 19. A Bud. Tud. távirata jelenti, hogy Páris lakossága teljesen tájékozatlan arról, ami a háterőn történt. A főváros még arról sem tud, hogy Reims és Laon elesetek. Lassan jutnak a valóság megismerésére és a kiábrándulás annál kellemetlenebb.

Belga vérdíj a német katonákra.

Budapest, szeptember 19. A Budapesti Tudósítónak jelenti, hogy egy belga katonánál irást találtak, amely szerint a belga kormány 50 frank vérdíjat tűzött ki minden megölt német katonára fejére.

Max Linder elesett.

Budapest, szept. 19. A M. T. I. jelenti, hogy a világhírű francia moziszinész, Max Linder Lüttichnél elesett.

A hősök névjegyzékéből mindez csak most derül ki. Lindert az egész világ ismeri, a filmekről, amelyek hírnevet és nagy-nagy jövedelmet, mindenki rokonszenvét biztosították számára. Karesu, elegáns fiatalembe volt, nagyon finom és elmés színész. Sohase primadonnáskodott. Psylander, aki népszerűbb nála, közel se járt decens művészetéhez. A nemes vigjáték és nemes bohózat

stílusát ő honosította meg a filmen. Rendesen ragyogó cylinderben jelent meg, gomblyukában egy őszirózsával, mosolygott, udvarolt a nőknek, de a tengerbe is beugrott ruhástul, a porban is hentergett, szekrényekben is elbujt. Kellemes kedélye volt. Budapesten tavaly ősszel vendégszerepelt. Hamarosan mindenki megszerette őt. Maxinak hívták a budapestiek, becézó néven. Még kuplét is irtak róla. „Az ideálom a Maxi...” énekeltek a pesti lányok. Linder — a neve is erre vall — német származású és német véri, csak később lett franciává, besorozták a

francia hadseregbe és mint francia katoná harcolt. Vigjátéki hős volt a filmen és egy igazi hős tragikus halálát halta. Emléke pedig nem tűnik el, mint a többi színészeké, akinek művészetéről csak írásos dokumentum, emberek szájhagyománya regél. Dokumentumul itt maradnak a filmek, ezek megőrzik a művészetét. A közönség pedig a háboru után is kacagni fog a tréfáin, a bakugrásain, a lányok pedig könnyezni fognak szentimentális jelenetein. Mert a film tovább pereg. Ez a moziszinészek halhatatlansága.

Most dől el Franciaország sorsa.

A harctéri helyzet.

Bécs, szept. 19. A Neue Freie Presse szerint a németek Marne menti győzelme nemcsak katonai esemény lesz, hanem egy nagyfontosságú politikai aktus is. A francia nemzet nem fogja megbocsátani a köztársaság elnökének a megalázó vereséget.

A „Zeit“ Dankl hadiparancsát haderőnk megtörhetlensége egyik legjelentősebb dokumentumának tekinti. Északi haderőnk tömör sorban összpontosított erejének további hősi munkája iránt a legteljesebb bizalommal lehetünk. (A miniszterelnökség sajtóosztályától).

Joffre halálos veszedelemben.

Egy olasz lapban Carló Bazzi közli a Journal lyoni jelentését, hogy Joffre, a francia fővezér, kis híjja, hogy áldozata nem lett az ellenséges német shrapneleknek. Joffre automobilon bejárta a háterőnt, amikor a shrapnelek valóságos záporosója hullott a kocsija elé. A soffőr hidegvére merette meg a fővezér életét. Szédületes sebességgel száguldott tovább az automobil és nemsokára lőtávolon kívül volt Joffre, aki később folytatta szemlét.

Az első sereg dicsérete.

A Magyar Távirati Iroda jelenti. (szeptember 18.) A sajtóhadiszállásról hivatalosan jeleik:

Dankl Viktor lovassági tábornok szeptember 14-én hadsereparancsot bocsátott ki, melyben a következőket mondja:

A derék első hadsereg egy rendkívül nehéz hadműveletet fényesen oldott meg. Krasniknál és Lublin előtt az oroszokat döntőleg megvertük. Azután az erődítményszerű állásban elhelyezkedett ellenséggel, két héten át éjjel-nappal harcban voltatok és annak számtalan támadását mindannyiszor eredménytelenül visszavertétek. Miután az oroszok naponta újabb erősítéseket kaptak és végül legalább kétszer oly erősekké lettek, mint mi, támadásainkat önként beszüntítettük, hogy a hozzánk csatlakozott többi hadseregünkkel válllvetve tovább küzdjünk. A Tanew-regió mocsarain és erdein át való menetelés szintén óriási követelményeket támasztott veletek szemben. Hála kitartásunknak és szívósságunknak ennek a feladatnak megoldása is sikerült és az oroszok alig merészelték a ti meneteiteket megzavarni. A veretlen első hadsereg ma a számára kijelölt helyen áll.

Köszönetet mondok hősléki első hadseregem valamennyi tagjának mindazért a kiváló cselekedetért, amit eddig minden irányban teljesített. A háboru eddig velünk szemben nagy követelményeket támasztott. Ezek a követelmények a jövőben sem lesznek kisebbek. De ti, az első hadsereg katonái, állhatatosan és eredményesen megfogtok azoknak felelni hazánk üdvére, ő

felségének, fenkölt császárunknak és királyunknak dicsőségére.

Nemzetiségi csapataink vitézsége.

Budapest, szept. 19. Höffer vezérőrnagy a vezérkar főnökének helyettese az egyes külföldi sajtóorganumoknak hadseregünknek nemzetiségbeli csapatairól közölt ferditő és képtelen állításaival szemben megállapítja, hogy úgy az orosz-galiciai csatamezőkön, mint a balkáni harcmezőn a németek és a magyarok, az északi- és délszlávok, az olaszok és a románok a legfelsőbb hadurhoz való hű ragaszkodással és tudatában annak, hogy milyen szent javakat védelmeznek, valamennyien oly csodás hősiességgel küzdenek, hogy még a mi legveszedelmesebb és számbelileg messze túlnyomó ellenségeink elismerését is kivívták, így északon a szlovénekből, horvátokból és olaszokból álló 97-ik gyalogezred Lemberg-nél kiváló bravúrral és elszántsággal harcolt és nagy veszteségeit állhatatosan viselte el.

A délvidéken pedig az otocsáni 79-es gyalogezred az alsó Drina menti nehéz harcokban tartott ki hősiesen. Valótlanak azok az erősen túlzott híradások is, amelyeket ennek a csapattestnek veszteségeiről a szerb részről terjesztenek. A szerbek azt hiesztelik, hogy ebből az ezredből háromezren estek volna el, holott hivatalos megállapítás szerint az eltűnteknek és sebesülteknek összes száma 1424 re rug. Orosz forrásból viszont azt a hírt terjesztik, hogy a lebergi csatában 70000 osztrák-magyar katoná esett foglyul. Az ilyen híresztelések az eddig kiadott hivatalos megállapítások után még cáfolatra sem szorulnak. (A miniszterelnökség sajtóosztályától).

Az osztrák-magyar bank két hadikölcsönpénztárt állít fel.

Budapest, szept. 19. Az Osztrák-magyar bank főtanácsának kimagasló tárgya határozathozatal volt annak a megállapodásnak tervezetére vonatkozólag, melyet a banknak a két kormányval kell megkötnie a hadikölcsönpénztár dolgában. Két ilyen pénztárt állítanak fel, amelyeknek egyike Ausztriában, másika pedig Magyarországon lesz. (Min. sajtóosztály.)

Nagybecskerekiek Tiszához.

Budapest, szeptember 19. A M. T. I. jelenti: Nagybecskereken százak aláírásával Tiszához kérvényt intéztek, hogy az országgyűlést hívja össze és nyújtson be törvényjavaslatot arra nézve, hogy tizennyole évtől ötvenöt évig mindenki katonaköteles legyen.

Kolera Nisben.

Budapest, szeptember 19. A Bud. Tud. jelenti, hogy Nisben kitört a kolera.

Már eddig is számos megbetegedés történt.

A szerbek kegyetlenkednek Macedóniában.

Budapest, szeptember 19. (Bud. Tud.) Macedóniában nagy kegyetlenkedések veszélyeztetik a balkáni békét. Az ó szerbiai fogházakból kiengedett rabok bandákká tömörülve kényszerítik az új szerbeket, hogy lépjenek a szerb hadseregbe.

A háború és a magyaripar.

A határtól érkező hírek felemelő érzést és bizalmat keltenek bennünk, hogy csapataink hősiessége magatartása, elszánt, önfeláldozó bátorsága meghozza a biztos győzelmet s ezen reménnyel eltelve nézhetünk a háború további fejleményei elé.

Egyesek azonban aggodalmakkal vannak az iránt, hogy a háború benyulik a télbe s vitézül harcoló seregeink egészségét féltik a miénknél hidegebb klíma káros hatásától.

Ez az aggodalom azonban ok nélküli, mert hadvezetőségünk figyelmét nem kerülte el ez a körülmény s gondoskodott kellőleg csapataink védelméről az esetleges téli hadjárat esetére is.

A katonák között a határra indulás előtt téli alsóruhákat osztottak ki. De a hadvezetőség még tovább ment a gondoskodásban.

Amíg az országban száz és száz gyöngéd női kéz szorgalmasan készíti a hósapkákat, csuklyó melegítőket, a hadvezetőség óriási mennyiségű báránnyőr mellényt, amolyan bekecs felét rendelt. Ez a ruhadarab úgy van összeállítva, hogy amíg egyrészt nem akadályozza a katonákat a szabad mozgásban s nem terheli meg őket, másrészt pedig teljesen megvédi a felső testet a hidegtől.

Epen így gondoskodnak arról is, hogy a katonák lábai szintén védve legyenek a hidegtől. Magas szárú bakkancsot, de nagy részben pedig csizmákat kapnak, amelyek a hó ellen jó védelmet nyújtanak.

Óriási mennyiségben készítik már ezeket a lábbelieket is az országban. Hogy a szükséges lábbeliek mielőbb rendelkezésre álljanak, a hadvezetőség nem zárkózik el az elől sem, hogy megfelelő kész lábbelieket vásároljon össze. Így még olcsóbban jut a kincstár a lábbeliekhez s azonkívül a magyar kisipar is részesül a hadi kiadásokból, ami különösen a mostani viszonyok között nagyon fontos körülmény.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén szóba jött ez a kérdés.

Nagyváradon éppen úgy, mint szerte az országban, a csizmadia kisiparosoknál nagymennyiségben van kész csizma, amelyből könnyen és gyorsan szerelhető fel a hadsereg és a milliók nem vándorolnak az ipartól távol álló, „alkalmi vállalkozók” zsebébe, hanem a kisiparosok adózó képességét emelik.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére csizmadia iparosaink már szervezkednek s legközelebb megteszik a kamara elnökének közbejöttével ajánlatukat a hadügyi, illetve honvédelmi kormányknál és siker esetében szakiparosaink ezuton lesznek kárpótolva az általános ipari pangás közepette.

Ettől a dologtól még egy fontosabb sokkal nagyobb jelentőségű dolgot is várunk.

Eddig tagadhatatlanul mostoha elbánásban részesült a hadsereg ruházati felszerelésénél a magyar kisipar. Láttuk, hogy a szükségletek legnagyobb részét nagyvállalkozók kapták meg. Még hagyján, ha ezek a vállalkozók tényleg saját gyáraikban készítették a szállítandó tárgyakat, de sokszor a vállalkozók nem maguk készítették az elvállalt dolgokat, hanem iparosokkal készítették, természetesen potom árért, mert a haszon oroszlánrészt a vállalkozók dugták zsebre s csak a morzsák jutottak a magyar kisiparnak.

Valószínű, ha a hadügyi kormány látja, hogy a magyar kisipar a nehéz időkben megállja becsületes munkája révén helyét s eleget tesz a kívánalmaknak, a béke időben sem zárkózik el attól, hogy a hadsereg szükségleteit a kisipar útján szerezze be. Ez pedig a magyar kisipar fellendülésére vezetne.

MADARAS ELEK főreáliskolai tanár halála.

Madaras Elek m. kir. állami nyug. főreáliskolai tanár e hó 19-én déli fél 12 órakor, életének 84-ik évében rövid szenvedés után a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Temetése e hó 21-én d. e. 10 órakor lesz a Hármast-utca 12. számú gyászházból.

A patriarcha kort ért öreg ur egyike volt azoknak, akik megteremtették a mai új Magyarországot s a közoktatásügyet oly magas színvonalra emelték. Az elhunyt hatalmas egyéniség volt, aki mély nyomokat hagyott egész generációk lelkületén, akiket megihletett a kiváló tanár magasztos idealizmusa s rajongó tudományszeretete. Nagy mértékben megvolt benne az az első kellék, mely nélkül minden tanítás lehetetlen: rendkívül szerette tanítványait.

A tanügyi pályán először Budapesten kezdte meg működését, majd Székesfehérvárra, innen Pancsovára került, majd 1880-ban Nagyváradra jött s itt működött mint tanár a főreáliskolában 1901-ig, mikor nyugdíjba vonult.

Mikor a filoxera kipusztította hazánk bortermő vidékeit, az országos csapást okozó filoxera elleni védekezésre a kormány őt küldte ki filoxera-biztosnak a filoxera által sújtott vidékekre, s mint ilyen nagy érdemeket szerzett a szőlők rekonstrukciójánál. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Hellbrücki Schuch Károlyné szül. Madaras Ilona és férje Hellbrücki Schuch Károly m. kir. honvédszázados, dr Demek Gyözné szül. Madaras Róza és férje dr Demek Gyözd, unokája Osapó Zoltán és neje szül. Ujházy Irma, dédunokája Csapó Palika, számos rokonok nevében a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatják felejthetetlen legjobb édesapának, após, nagyapa, dédapa és rokonnak Madaras Elek m. kir. állami nyug. főreáliskolai tanárnak f. hó 19-én déli fél 12 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 84 ik évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult földi maradványai f. hó 21-én d. e. 10 órakor fognak Hármast u. 12. sz. gyászházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Rulikovszky-

temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 22 én d. e. 9 órakor fog a Szt. László-templomban az Egok Urának bemutattni.

Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, kartársai, ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1914. szept. 19. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A közönség áldozatkészsége.

Aranyat—Vasért.

A Veres Kereszt magasztos céljainak előmozdítására a főispáni hivatalnál a következő ékszer adományok folytak újabban be: Goldstein Salamonné és Judit két aranygyűrű, négy korona készpénz. Frigyes Editke hat korona készpénz. Horvát Erzsébet egy aranykarkötő. Schadeberg Lenke egy aranygyűrű. Uferbach László egy aranygyűrű. Schadeberg Aranka egy aranygyűrű, négy ezüstkarkötő. Fekete István három aranygyűrű. Lakatos Mihályné egy aranygyűrű. dr Sarkadi Sándorné egy aranygyűrű, husz korona készpénz. özv. Sztreska Imréné egy aranykarperec, egy aranygyűrű. Amigó két aranygyűrű. Grünstein Béla egy aranyceruzatartó. Jakobovits Szeréna tiz korona készpénz. Szeszich Elek és neje, Szeszich Lajos harminc korona készpénz. Govrik Akos és neje husz kor. készpénz. Fleischer György hat korona készpénz. Incze Lajos negyven korona készpénz. Markovits Margit tiz korona készpénz. Deutsch Erzsi egy aranylánc szívvél. Fehér Dezsóné egy aranygyűrű, egy aranyzsuzsu. Kalmár Aranka egy pár aranyfüggő. Széles Anna három aranyfüggő, egy aranygyűrű, egy aranyzsuzsu, egy ezütlánc. Széles Margit két aranygyűrű, két aranyfüggő, egy aranyemeltű, egy rézkarkötő. Özv. Fletzer Menottiné két arany inggomb, két aranyfüggő, egy ezüstbross. Gombos Zsuzsika három aranygyűrű. „Róza mama” két aranygyűrű. Hollóssy Erzsike egy ezütlánc, egy pár aranyfüggő. Goldstein Gizike két aranygyűrű, egy ezüstgyűrű. Cs. A. egy aranygyűrű. Cs. E. egy pár aranyfüggő, egy ezütlánc. Goldberger Lajosné egy pár aranyfüggő, két aranygyűrű. Foltentbauer Edit egy aranygyűrű. Balási Jánosné egy aranygyűrű. Papp Feri aranyláncszemek. Szabó Margit egy aranygyűrű. Fülöp János egy aranygyűrű, egy aranykereszt, két ezüstkarperec, egy ezüst óralánc, egy aranyozott lánc, ezüstitőredék. Klein Margit egy ezüstóra, egy aranygyűrű. Danis Mártonné egy aranygyűrű, egy ezüstbross, egy ezüstpénz. Horváth Erzsi egy aranygyűrű, egy aranybross, egy ezütlánc. Silberstein Zelma egy aranygyűrű. Héder Antal egy aranygyűrű. Lamm Margit egy aranygyűrű, két ezütlánc, öt ezüst zsuzsu. Sebessy Irén egy aranylánc kereszttel, egy ezüst karkötő. N. N. két aranygyűrű. Dr Thury Károly két aranygyűrű, két aranykézeltőgomb, egy aranytü egy ezüstóra, egy ezüst óralánc. Özvegy Hásás Sándorné egy aranygyűrű. Weinberger Malvin két aranygyűrű, egy aranyfüggő. Alexander Margit három aranygyűrű, egy pár aranyfüggő, egy arany medallion. Katz Lajosné egy aranygyűrű. Löwy Mórné két pár aranyfüggő. Balogh Ilonka egy aranygyűrű, egy ezüst gyűrű, arany zsuzsuk, arany töredék. Kantz Zoltánné arany óralánc, arany zsuzsuval. Krausz Anna egy aranygyűrű, egy ezüst óra, egy ezüst karperec, egy ezüst lánc. Róth René egy aranygyűrű, egy arany zsuzsu, egy ezüst ceruzatartó. Görög Olga egy aranygyűrű. Özv. Hunyady Józsefné egy aranygyűrű. Körösy Béláné egy arany zsuzsu. N. N. két aranyfüggő, egy ezüst karkötő és hat korona készpénz. Szilágyi Ernőné hat korona. Büchler Józsefné hat korona. N. N. hat korona. Stern Gyuri és Erzsi harminc korona. Rimánóczy Béla és neje husz korona. Spitz Józsefné egy aranygyűrű. Schvarcz Pálné egy aranygyűrű. Klein Józsefné egy aranygyűrű.

Schulek Lajosné egy aranygyűrű, Kállay Endréné 1 aranygyűrű, 2 aranyfüggő, Havetus Anna egy ezüstóra, Buchbinder Malvin egy aranygyűrű, egy ezüst karkötő, Singer Janka egy ezüstkarperec, egy aranygyűrű, egy ezüst töredék, Tátray Sándorné egy aranybross, egy aranygyűrű, egy ezüstbross, Ilovits Margit egy ezüstóra, Neszvadba Sándorné egy aranygyűrű, egy aranylánc.

Az adományozott ékszertárgyak értékének megállapítását Boros I. helybeli ékszerész teljesen díjtalanul eszközölte.

A városi főispáni hivatal ez uton értesíti az igen tisztelt adományozókat, hogy a vasgyűrűk megérkeztek s a hivatali helyiségben elismervény ellenében átvehetők.

Pénzadományok a Vörös-Keresztnak.

A Vörös-Kereszt részére szeptember 13-tól 19-ig a következő adományok folytak be az egylet pénztárába:

Nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut részvénytársaság 12500 K, Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom r.-t. 250 K, Nagyvárad orvos és gyógyszerészegylet 200, Lichtmann Pista és Ferkó 100, özv. Lukács Györgyné államtitkár özvegye 100, Nagyvárad Takarékpénztár koszorúmegváltása Hofbauer Pál édesanyja elhunyt alkalmából 100, Perselyekből befolyt 70-33, 42-50, 30-80, Lopussny Gyula, Pekanovits Imréné, Lakatos Antalné, Mangra Vazul 50—50 K, özv. Roxia Jánosné 42, Gabrielly Lajos 40, Takács Antal 30, Varró Béláné gyűjtése 37-90, Balogh Vilmos és neje, Weisz Sámuelné, Weimann Henrikné 20—20 K, Vályi Géza 16, Kunz Julia, özv. Lichtmann Józsefné, Szentiványi Adorján, Silberstein orvosnővendék, Szabó Károly Fugyivásárhely, Humanic cipőgyár, Székely Sándor mérnök, Erdélyi Jenő 10—10 K, Szabó Bálintné 5, Mayer Herman Nánhegyes 1 20 korona.

*

A napokban azt irtuk, hogy a realiskolában fekvő sebesült katonákat minden kedden a Steiner-féle cukrászda látja el ingyen uzsonnával. Ezen közleményünk téves, mivel a realiskolában fekvő szegény katonákat az adakozásáról ismert Stepper Ottó jó-hírű cukrász vendégeli meg minden kedden.

A katonák családjainak.

A hadbavonultak családtagjai részére újabb adakoztak: A Nagyvárad—Belényes—Vaskóhi Vasut Részvénytársaság 12,500 kor. dr Pap Coriolán 50, a Hegedűs Hirlapíroda utján G. I. 10, Schwartz Sándor gyűjtése: W. F. 50 fill. Rácz Lajos, Cs. Zs, Turóczy Gyula, Buzi József, Feierstein Leó —40—40, N. N., Pollák Sándor, Schwartz Rózsika, Aberstein Erzsébet, Szücs Imréné, G. N., Schwartz Sándor —20—20, K. J., 2 N. N., Goldmann Bernát, B. P., 4 N. N., Schwartz Igi, Schwartz Mártha, Schwartz Nóra —10—10, N. N. —4 f összesen: 5 K 54 f. Schwartz Szerén gyűjtése: 2 N. N. —50—50, Tátray József —40, M. D. —30, Mezei Bertalan, Hajdu Gyula, Székely Ferenc, Sz. I. Fribont Pál, 6 N. N., X. Y., I. R. —20—20, Olivashatlan, Koller Gyula, Turzó Lajos, 4 N. N. —10—10, N. N. —4, összesen: 5 K 4 f. Az Elmekórház alkalmazottai: Bajtás Mariska, Babnai Erzsébet 2—2, özv. Sárközi Sándorné, Cinczár Viktória, Grendy főápoló 1—1, Puskó Péter —90, Hodossi Juliska, Szatmári Ferenc, Jenei Gizella —80—80, György János, Buzi Ferenc, Bacsa Ferenc, Olivashatlan, Osváth Zsuzsanna —60—60, Emrich Katalina, Grácl Franciska, Rideg Mariska, N. N., Botyics Flóra —50—50, Tóth József, Jernye Annus, Tatár László, Belme József, Gáspár Róza, Vadász Katica, Dán Péter, Dán Miklós, Luksa Mihály —40—40, Balogh Károly —30, Farkas Pál, Szóko Károly, Magyar Ferenc, Kmetcz János, Otogán János, Füzési Andrásné, Péli Julianna, Magyar Erzsike, Czoldán Traján —20—20, összesen 21-50, Parthi Jolánka gyűjtése: Mezei Dezsóné, Mászáros Sándor, Mitterer M., Kovács Dénesné 2—2, Fehér Imréné 1, N. N., Szabó Lajosné —60—60, N. N. —50, N. N. —20, N. N. —10, összesen 11. Grósz Klára gyűjtése: Csizmadia Gáspárné 1, M. V.-né —60, N. N. —50, N. N. —40, N. N. —30, N. N. —26, Spitz I., Kun Artur, K. L., Kortészné, Dénes Gabi, Nagy, K. L., N. N. —20—20, Babus, B. Á., I. B., H., N. N. —10—10, összesen 6 96.

Fehérneműt kér a Vörös-Kereszt.

Puha, fehér párnák között, selyem paplanotok esücskét huzogálva gondoltok néha a küzdő katonákra? És fiatal barátom, aki vakító fehér plastronoddal, csillogó aranygomboddal feszeskedel a szalónokban, jut-e eszedbe néha, hogy most odafönn a szeles északon ellenség vérében, öntestük verejtékében ázott fehérneműben állják a harcot? S neked, hazám, szép lelkű leánya, sugja-e a füledbe hófehér vállaidról a lebbenő csipke halk zizegése, hogy odalenn délen katonáink első útja a szerb fiókos kaszlikhoz vezet: van-e bennük daróc, de tiszta, mosott keszkenő.

A Vörös-Kereszt Egylet újabb kéréssel fordul a közönséghez. Eddig minden kérés szava messzire csengő visszhangot keltett a közönség széles rétegében. Mindnyájan értjük, mindnyájan meghalljuk szavát, mert e nagy időkben a nemzet egy test, egy organizmus, egy életet él minden kis része, minden eleven sejtje.

Erre a nagy együttérzésre, összetartásra, ennek a megérthető szavára támaszkodik a Vörös Kereszt új kérésével. Adjunk fehérneműt (inget és alsó nadrágot) a katonáknak.

Kultüremberek vagyunk. Tudjuk mit jelent, mily felüdülés, megtisztulás a ruhaváltás. Pedig nem állunk harcban, nem gázolunk vérben, nem alszunk talán vízben, pocsolyában. Nem rég 800 szerb foglyot fogtak össze. Megmosdatták őket és — 35 kiló szappanra volt szükség. Fiatal barátom, Nagyságos asszonyom, gondolja mit jelent ebből a szempontból a háború.

Adjunk fehérneműt a katonáknak. Az adományokat kérjük a Vörös Kereszt Egylet varrodájába (királyi tábla épülete) beadni.

Gróf Széchenyi püspök Debrecenben a sebesülteknél.

Megemlékeztünk a napokban gróf Széchenyi Miklós püspök debreceni útjáról, mely alkalommal a megyéspüspök a sebesülteket látogatta meg a híres hajduvárosban. Erről a látogatásról egyik debreceni lapban a következőket olvassuk:

Széchenyi Miklós gróf, nagyváradai róm. kath. püspök, az országos Vöröskereszt egylet alelnöke esütörtökön ez utóbbi minőségben látogatást tett Debrecenben s megtekintette a városban létesített kórházakat, melyekben a harcmezőn megsebesült katonákat ápolják. Ez volt mostani látogatásának egyetlen célja és mihelyt szemlekorutját a kórházakban elvégezte, vissza is utazott székhelyére.

Délelőtt érkezett meg a püspök Nagyváradról hatalmas gépkocsiján, Brém Lőrinc pápai kamarás, szentszéki ülnök, titkárja társaságában. A gépkocsi a róm. kath. plebánia előtt állott meg, ahol a teljes számban összegyűlt papság nevében Gróf Ferenc kanonokplebános melegsavakkal üdvözölte az egyházfejedelmet, aki hasonló melegséggel válaszolt.

Ezután a püspök meglátogatta a megyeházán Domahidy Elemér főispánt, akinél megjelentek Kovács József polgármester és Márk Endre udvari tanácsos, a Vöröskereszt debreceni fiókjának titkára, akik a püspököt szemleutján kísérték.

Legelőször a vasuti állomáson tekintette meg a püspök és társasága a raktárból átalakított kórházat és nagy elismeréssel nyilatkozott a tapasztalt rend és tisztaság felett. Innen az Augustza sanatoriumba ment, ahol dr. Lukács György, volt miniszter, a sanatorium egyesület elnöke fogadta:

Innen a Péterfia utcán levő tornacsarnokba ment a püspök; aztán az ősrégi ref. kollégium épületébe, mely a legnagyobb katonakórház most Debrecenben. Felkereste

azután a csapatkórházat a Csige-kertben, ahol a tiszti főorvos kalauzolta. Itt igen sok a súlyos sebesült, közte több ellenség is: muszka, cserkesz, finn.

Végül a Dmke internátust kereste fel a püspök, ahol sok a lengyel sebesült. A lengyelek rendkívül vallásosak és buzgó róm. katolikusok. Rendkívül meghatotta őket a püspök látogatása.

Széchenyi Miklós püspöknek minden sebesülthöz volt vigasztaló, bátorító szava, ami láthatólag jól esett a sebesült harcosoknak. A püspök, mint a Vöröskereszt egyesület alelnöke, teljes megelégedését fejezte ki a debreceni fiók buzgó vezetőségének a látogatás és tapasztaltak felett. Meg is ígérte, hogy legközelebb újra eljön Debrecenbe. A szemle befejezése után a püspök és kísérete Groh Ferenc plébános szívesen látott vendége volt ebédre, délután 3 órkor azonban titkárja kíséretében visszautazott székhelyére.

Ál kémek a kolozsvári-utcában.

Sületlen tréfa volt az egész. Meg akarták lincselni a tréfálkozókat.

Pénteken este 11 óra után nagy népcsofolyás volt a Kolozsvári-utca 11. számú ház előtt. Egész katonaváros ott volt, még pedig legtöbbször éjjeli toalettben, úgy, a hogy az ágyból kiugráltak a nagy lármára. A tömegben szuronyok csillogását lehetett észrevenni. Ott volt a katonai készlet is. Sőt rendőrsapokák is láthatók voltak, ami azt jelentette, hogy itt baj van, sőt nagy baj van.

A tömegben összesugtak az emberek, de sokan fel is kiáltották:

— Agyon kell löni a gazokat.

— Akasszuk a lámpavasra elrettentő példaképen!

Nagyon elkeseredett volt a tömeg hangulata, a min nem is lehet csudálkozni, hiszen arról volt szó, hogy három kém rejtőzik a 11. számú házban.

Tizenegy óra tájban történt a dolog. Már az egész Kolozsvári utca aludt, amikor Neumann Izsák szatócs lakásába betoppant három marcona kinézésű férfi. A megrémült szatócs család nagy szemeket meresztett az éjjeli látogatókra, akik azonban nem igen törődtek a családdal, hanem recsegő tót nyelven parancsoltak:

— Szállást adjatok és pénzt!

Neumannék nem értették, mire az egyik borzalmas magyarsággal így szólt.

— Kémek vagyunk! Bombát kaptok, ha nem adjátok, amit kérünk.

A család minden tagján a halál verejtéke gyöngyözött, a három férfi pedig összesugott, amire még nagyobb lett az izgalom. Az egyik Neumann fiúnak azonban valahogy sikerült elmenekülnie. Egyenesen a rendőrségre futott, ahonnan több rendőr ment ki a színhelyre. A bereitshaftot is értesítették és az is kivonult.

Mire odaértek már eltűntek a kémek. Azonnal megkezdtek a nyomozást. A rendőrök fáklyával és gyertyával jártak házról házra. Közben a nagy lármára a környékbeli lakosok felébredtek és kiözönltek az utcára.

Közel egy félórát tartott a kutatás, amikor a 11. számú házból kikiáltott egy női hang:

— Ne keressék a kémeket. Mi voltunk. Csak egy kis tréfát akartunk csinálni.

Lett erre nagy felzudulás. Az emberek megakarták rohanni a házat, hogy meglinecseljék a gonosz tréfálkozókat. De a rendőrség visszatartotta őket.

Csakhamar kiderült, hogy kik voltak, a kik Neumannékat, az egész Kolozsvári-utcát, a katonaságot és s rendőrséget felültették. Két nő és egy férfi.

A két nő is férfi ruhába öltözött és mert mind a hárman beszélnek tótul, úgy gondolták, hogy jó vice lesz, ha Neumanné-

kat, akiknek tartoznak, egy kicsit megijesztik. Arra azonban nem gondoltak, hogy ezzel a butasággal rémületbe ejtik az egész várost, hogy alarmirozzák a katonaságot és a rendőrséget is.

Az éjjeli nyugalmából felzavart lakosság meg akarta verni a társaságot, azonban a katonák és rendőrök megvédelmezték őket. Az eljárást azonban megindította a rendőrség.

Keserűen fogják tapasztalni, hogy ez a tréfa nagyon drága volt.

Sebesültek elhelyezése és segélyezése.

Sándor János belügyminiszter tegnap rendeletet küldött Fráter Barnabás alispánhoz a sebesültek ápolására, elhelyezésére és a különböző adományokra nézve. A rendelet szerint a katonai hatóság csak akkor fogad el husznál kevesebb ágyval berendezett helyiséget, ha a sebesültek ápolásáról, ellátásáról, gyógyításáról maga az ajánlattevő gondoskodik. Husznál több ágyval felszerelt helyiség is csak akkor fogadható el, ha minden szükséges dologgal tel van szerelve. Az elfogadott nagyobb helyiségekben a teljes ellátásért és gyógyításért a katonai kincstár, ha a felajánló mindennek költségét maga nem fedezné és ha más megállapodás nem volna, fejenként és naponként tisztek után 3 koronát, más katonai személyek után 2 koronát fizet.

Ápolók és ápolónők szolgálattételre a Vörös-Kereszt helyi fiókjánál jelentkezzenek. Itt azonban csak azokat veszik fel, akik a Vörös-Kereszt által ki vannak képezve. A felvett önkéntes ápolók és ápolónők ez idő szerint csakis utazási költségeik megtérítésére és teljes ellátásra számíthatnak.

Az ápolásban nem kápzott nők csakis a kórházak gazdasági vezetésében és a levelezésnél nyertek alkalmazást.

A sebesültek számára szánt adományok a Vörös-Kereszt egyesület igazgatóságához küldendők. Legszükségesebbek, a pénzübeli adományokon kívül, fehérneműk, nem romlandó élelmiszerek, különösen gyümölcszék, befőzött gyümölcsök.

A miniszteri rendelet szerint minden adomány az egyesület helyi fiókjához küldendő és ugyanonnan szerezhető minden felvilágosítás.

HIREK

*** Radu Demeter püspök ártézi kutja.** A belényes-vaskóhi vasút részvénytársaság engedélyt kapott arra, hogy Belényesben ártézi kutat furathasson. Az engedély ellen Radu Demeter görög katolikus püspök tegnap felebbezést adott be az alispáni hivatalhoz. A felebbezés szerint az új kut valósággal veszélyeztetni fogja az ő ártézi kutját, de igen súlyos kihatással lesz a község többi ártézi kutjaira is. Az utóbbi időben készült új ártézi kutaknak már igen nagy befolyásuk volt a régi kutakra, amennyiben az új kutak a régiak vízbőségét jelentékenyen apasztották, de a víznyomást is csökkentették. Az új kut még azt is eredményezheti, hogy teljesen meg fosztja a jelenlegi kutak víztartalmát. Erre való tekintettel arra kéri a püspök az alispánt, hogy az engedélyt vonja vissza.

*** Könyvtárnyitás.** A Külvárosi Népkönyvtár ma, vasárnap, szeptember 20-án d. e. 11 órakor a vitéz-utcai állami elemi iskolában megnyílik. A könyvek használatára díjmentes.

*** Katolikus lapokat a sebesülteknek.** Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök kétezer példány Uj Lap-ra fizetett elő, hogy azokat a Katolikus Karitás a kórházakban levő sebesültek között szétossza.

*** Katonai célu kézimunkák az iskolában.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet adott ki, mellyel megengedi, hogy az összes felsőbb leányiskolákban, valamint az összes felső nép és polgári leányiskolákban a női kézimunka tantervszerű tanítása a háboru tartama alatt a szükség mérve szerint felfüggesztessék és a női kézimunkatanítás ideje alatt a növendékek a női kézimunka keretébe tartozó katonai célu rubadarabok és ruhanemű felszerelési tárgyak készítésével foglalkoztassanak.

*** A polgárőrök hatásköre.** Országszerte oly nagy lelkesedés nyilvánul meg a polgárőrségi intézmény iránt, hogy a miniszternek kellett intézkedni egy általános szabályzat keretében. A miniszter e szabályzatában, mely Fráter Barnabás alispánhoz tegnap érkezett meg, kiemeli elsősorban, hogy a polgárőröket tekintettel arra, hogy díjtalanul teljesítenek szolgálatot, lehetőleg kimélni kell. Másik főpont, amit a miniszter szem előtt tartani rendel az, hogy a polgárőr hatósági jogkört nem gyakorolhat, hanem mindig a rendőrhatalom utasítása szerint jár el. A polgárőrséget különben minden községben, ahol a rendőrségi létszám megcsappan, föltétlenül szervezni kell és a rendelet alapján szabályzattal kell ellátni.

*** Szerencsétlenül járt villanyszerelő.** Tegnap délelőtt 11 órakor Csontos Vince villanyszerelő egy meglazult villanyvezetéket javított a Bányasoron. Közben egy villamos közeledett s Csontos a villamos elől a vezetékoszlopról le akart húzódni. Véletlenül megmarkolta a villamosvezetéket, az erős áram két kezefejét leégette s a szerelő holtan zuhant le a földre. Bészállították a hullaházba.

*** Mikor lesz a szüret?** A nagyváradi szőlőhegyen ez évben nem lesz bő szüret, mert a termés nem sok, de minőség tekintetében a legjobb kilátások vannak. A szőlő igen szépen érett s ha még tovább is meleg, jó időjárás következik, igen jó borunk lesz. A hegyközség a jövő vasárnap tartja közgyűlését, amelyen megállapítják a szüret idejét. Erre vonatkozólag a következő meghívás érkezett be hozzánk: A nagyváradi hegyközségi birtokosság választmánya a folyó évi rendes őszi közgyűlés megtartására határidőül folyó évi szeptember hó 27-ik napjának délelőtt 11 óráját a Város-ház tanácstermébe kitzte, mely közgyűlésre a szőlőbirtokosokat azzal van szerencsém meghívni, hogy a közgyűlés tárgyát az általános szüretelés idejének megállapítása fogja képezni. Nagyváradi, 1914. szeptember 18-án. Bordé Ferenc, választmányi jegyző.

*** Iparostanoncok elhelyezése.** Ertesítjük a t. tanonctartó mestereket, hogy jobb műhelyekbe 3 lakatos és 2 villanyszerelő tanulót elhelyezünk. Tanoncszükségletek iránti megkereséseket elfogad. Az Országos Gyermekvédő Liga Inas-Otthonának vezetősége Sztaroveczky-utca 15. szám. Telefon 833. sz.

*** A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a mezőhegyesi m. k. áll. ménes igazgatósága az 1915., 1916. és 1917. évek folyamán elhullás és levágás folytán származó állati nyersbőrök eladására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1914. évi október hó 27. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyváradi, 1914. évi szeptember hó 19. A Nagy-

váradi Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

*** Kik kapnak államsegélyt.** A hadbavonult katonák családtagjai részére kiszolgáltatandó államsegély átvételére jogosító könyvecskék kiosztását folytatják a városházán. Erre vonatkozólag a polgármester a következő hirdetményt adta ki: Felhívom Körössi Istvánné, dr. Kővári Demeterné, Oklászky Jánosné, Orosz Györgyné, Georgievits Demeterné, Liesmann Sándorné, Nagy Vincéné, Bodnár Józsefné, Kreiner Mihályné, Tóth Jánosné, ifj. Seres Sándorné, Lőkös Mihályné, Barna Lászlóné Sporttér, Haberer Mária, Lukács Gyuláné, Boros Jánosné, özv. Losonczy Istvánné, özv. Malinás Hirsné, Papp Jánosné Veres Balázs-utca 6., Kovács Mihályné Kertész-utca 22., Rostás Róza, id. Tauth Józsefné, Szova Gézáné, Klein Mór Bányasor 23., Kőrödi Imréné, Tóth Juliánna, Adler Salamonné, Kéri Ferencné, Viktorjenik Sándorné, Vasadi Sándorné, Géezi Eszter Szent Jeromos-utca 11., Gavra Jánosné, Sinkovits Mórné, id. Kerekes Sándorné, Ranyák Mihályné, özv. Varga Pálné Szaniszló-utca 28., Bebe Györgyné, özvegy Nagy Lajosné Pál-u. 46., Ürmöndi Sándorné, özv. Faragó Károlyné, Fűrész Lajosné, Torza Péterné, Kotlancsek Józsefné, Juhász Lajosné, Malica Jánosné, Csaholi Józsefné, Frensz Péterné, Mészáros Zsigmononé, Hász Henrikné, Nádor Bernátné, Kalla Andrásné, Weisz Mórné Kolozsvári-u. 16., özv. Jung Frenné, Kovács Andrásné Törkölymérő oldal, özv. Konyecsnyai Jánosné, Oláh Mihályné, Deczki Józsefné, Kajeza Éva, Kalyesa Lajosné, Henger Gézáné, Szabó Lajosné Aradi u. 25., Jakab Mariska, Pál Ferencné, Arvai Arpádné, Bilek Jánosné, Hevessi Balázné, Balla Istvánné, özv. Rösenberg Ignácné, Jámber Sándorné, Pantya Lőrinc, Madár Lajos, özv. Pavelka Rudolfné, Szime Lőrincné, Hegedüs Sándorné, Bódger Béláné Körös-u. 76., Hoffmann Adolfné, Retrus Gáborné, Magyarai Béláné, Farkas Gusztávné, Moskovits Ernőné, Szathmári Lajosné, Sallai Istvánné, Megyeri Imréné, Tóth Jánosné Kolozsvári-u. 29., Solyom Lajosné, özv. Kratz Györgyné, Kerekes Sára, Stern Tóbiásné, Serer Gyuláné, Feierstein Ignácné, Irinyi Jánosné, Stoklász Lajosné, Boros Józsefné, Nagy Mártonné, Kolozsvári-utca 120., Majoros Jenőné, özv. Farkas Józsefné, Adier Árminné, Markovits Mártonné, Jung Mórné, Tukács Györgyné, Bura Lászlóné, özv. Tunyogi Sándorné, Orbán Jánosné, Steiner Dávidné, Bucsák Albertné, Dékány Péterné, dr. Popity Jánosné, Klein Simonné Saacs-vay-utca 69., Krupp Józsefné, Póti Mihályné, Bódis Sándorné, Lőrinczi Józsefné, Szabó Mihályné Bányasor 29., özv. Talpas Ferencné, Kovács Lászlóné Körös-utca 69., özv. Hatvani Lászlóné, Csizmadia Andrásné, Weisz Jónásné Kolozsvári-utca 30., Sáli Sándorné, Hajdu Józsefné, Patócs Jánosné, Pató Károlyné, Szabó Gyuláné Görbe-utca 3., Sinkovits Sámuelné, Fehér Juliánna, Kolerics Jánosné, Bánfi Sámuelné, Kékedi Verona, Szabó Juliánna Cigánytelep, Turzó Lajosné nagyváradi lakosokat, hogy államsegély könyvecskéik átvétele végett a már kiadott igazolványukkal megjelenjenek. Nagyváradi, 1914. szept. 19. Rimler Károly, polgármester.

*** A harctér sebesültjei.** A harctéri sebesültekről újabb kiadott hivatalos kimutatás szerint Biharmegyéből megsebesültek: Silig József szakaszvezető a 37. gyalogezred 13. századából, született Biharvadján 1893-ban; — Szelecsán György tizedes a 37. gy. ezred 14. századából, szül. Gyiresen 1888-ban.

*** Gimnázista tanítványokat** vállal, magántanulókat sikerrel előkészít tanításban jártas joghallgató. Cim a kiadóhivatalban.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Bitang jószágok.** Augusztus 30-án 1 drb. sötét pej kancát találtak bitangságban. Bal hátulsó lába kesely. Igazolt tulajdonosa átvétele végett annál is inkább jelentkezék, mert különben a ló f. hó 21-én nyilvános árverésen fog eladatni. — Bitangságban találtak egy kövér libát, igazolt tulajdonosa annál inkább is vegye át, mert elfog árvereltetni. Rendőrség.

* **Portómentes a levél Németországba.** A hivatalos lap tegnapi száma közli báró Harkányi kereskedelmi miniszter rendeletét, mely hírül adja, hogy a táboriposta forgalomban Németország egész területére nézve teljesen díjtalanok, akár a hazai levelek.

* **Kozák udvariasság.** Tegnap este ismét több sebesült érkezett, közöttük oroszok is. Ezek egyikénél találtak egy orosz írást, apróbb betűkkel. Azt mondta, hogy a lónevelésről, ápolásról szól, de elolvasni nem tudta. A dolog felkeltette Fetser Antal püspök és Réz Bertalan rendőrkapitány figyelmét s az írást elküldötték a csapatkórházban fekvő kozák kapitányhoz, hogy olvassa el és egy oroszul értő kis pap lefordítja. Ennyi szíveséget, mégis csak elvartunk volna tőle ápolunktól, aki idejöttkor kolcsolt kezekkel, sirva kért bennünket, hogy ne bántuk. Ehelyett a kozák kapitány maga elolvassa az írást, az írást vivő papnevelői spiritualisnak és kispapnak a legkerekebben meztagsadta az elolvasást. Ez a kozák udvariasság. De vajjon nincs-e abban az írásban olyan, amit más okból nem akart elolvasni a kozák tiszt, ami orosz titok??...

x **Tanulmánygyóknak** legjobban ajánljuk a Donát M. Károly-féle kereskedelmi magántanfolyamot.

* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu boks cipő K. 7, férfi boks v. chevro fűzős v. zugos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivatikk a legjutányosabban szerezhető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x A legújabb **párisi kalap-ujdonosságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weisslovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Aszódi Mihály** Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, felszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesítem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardiniák, dzsemek, igen édes csemege szálló postán 5 kgos kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesítem, hogy a vasuti szállítás megkezdődött ismét minden a régi árban kapható üzletemben úgy a Kussuth-utca mint a Rákóczy-uton, Motor üzemi kávépörköldé a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonádb és uti cukorkák.

Uri fehérnemű, «FOWNES» keztű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

* Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvekre és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémi Japán Roma heggedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, heggedű és az összes hangszerek javítása olcsón SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap d. u. Csókonszerzett völegény, este: Huszárcsiny.

Csókon szerzett völegény. Ma, vasárnap délután 3 fél órai kezdettel a legmérsékeltebb helyárrakkal Lakatos Ilonka felléptével a „Csókonszerzett völegény“ kerül színre, amely a hazai népszínmű irodalomnak valóságos gyöngye s igazán fehér meséjével a közönségnek a legvidámabb szórakozást nyújtja.

A Huszárcsiny. Este egy régi eredeti énekes népszínművet elevenít fel a Szigligeti színház, mely annak idején a Népszínháznak egyik legkedveltebb műsordarabja volt.

TANÜGY

Aszélyes-utcai elemi-iskola megnyitása. A széles utcai állami elemi iskola megnyitása f. hó 21-én történik. Egyben értesítem az érdekelteket, hogy — amennyiben iskolánk helyiségei jelenleg a gimnázium részére is levannak foglalva — tanítások egyelőre csak a délutáni órákban tartanak. Nagyvárad, 1914. szeptember 1. Az igazgatóság.

Legújabb táviratok. Ujabb francia barbárság.

Berlin, szept. 19. (Tud. cenz. távirata.) **A világ első kultur népe képét egy újabb vonás egészíti ki: a franciák repülőgépeikről tizenöt centiméteres hegyű acél nyilakkal lövöldöznek le.**

A cár fél.

Szentpétervár, szept. 19. (Tud. cenz. távirata.) **Innen érkezett távirati jelentés szerint a cár nem megy a főhadiszállásra, bárha ez utvonalon már minden előkészületet megtettek. A trónörökösrel együtt Kiewbe fog utazni.**

Csatározások északon.

Budapest, szept. 19. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) **Hivatalos jelentés, kiadott délután 6 óra 15 perckor: Hadseregünk az új csoportosítása az északi hadszíntéren folyamatban van. Egy orosz gyalog hadosztály elszigetelt támadását szeptember 17-én véresen visszavertük. A Lienivai keleti harcsterületen megerősített kisebb híd, melyet mieink nagyon győnge csapatokkal hősiessé védelmeztek, kényszerítette az oroszokat két hadtestüknek és nehéz tüzérségüknek a fölvonulására. Mivel az erődítés céljának megfelelt, azt önként kiürítettük. Höfer, vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.**

Leégett gőzmalom.

Budapest, szeptember 19. (Tud. cenz. táv.) Budapest egyik legnagyobb gőzmalma, az „Erzsébet“ gőzmalom, az V. kerületben tegnap kigyulladt és minden erőfeszítés dacára teljesen leégett.

NYILTÉR

A Donát-féle keresk. magántanfolyam

minden hónapban

új tanfolyamot nyit:

gyors- és gépirásra, számtanra, magyar-német levelezésre, szépírássra és a többi keresk. tantárgyakra, német nyelvre.

Előkészít: összevont polgári iskolai vizsgákra.

Felvesz: nyilvános iskolát látogató tanulókat ismétlésre.

Elfogad: még 2-3 középiskolai tanulót teljes ellátásra.

Külön esti tanfolyamok!
Zongora tanítás!

Donát M. Károly
Szabadság-u. 5.

November 1-től kezdve:
Beöthy Ödön-utca 30.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Vonatok közlekedése.

Nagyváradra és Nagyváradról.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Budapest ind.	*9.35 é.	8.20 r.	6.15 e.	—
P.-ladány érk.	12.56 é.	1.32 du.	11.59 é.	—
P.-ladány ind.	1.03 é.	1.57 du.	12.25 é.	—
B.-újfalú ind.	1.39 é.	2.48 du.	1.14 é.	—
N.-Várad érk.	2.20 é.	3.48 du.	2.12 é.	—
N.-Várad ind.	2.28 é.	4.18 du.	2.50 é.	12.11 du.
Kolozsvár é.	5.47 é.	8.34 e.	7.13 r.	4.33 du.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

Kolozsvár ind.	10.54 é.	6.35 r.	6.19 é.	11.25 é.
N.-várad érk.	2.16 é.	10.47 de.	10.36 é.	6.37 é.
N.-várad ind.	2.26 é.	11.07 de.	11.09 é.	—
B.-újfalú ind.	3.10 é.	12.00 de.	12.05 é.	—
P.-ladány érk.	3.47 é.	12.45 du.	12.54 é.	—
P.-ladány ind.	3.54 é.	1.05 du.	1.22 é.	—
Budapest érk.	*7.35 r.	6.00 e.	7.20 r.	—

A *-gal jelölt gyorsvonat Budapesten a nyugati pályaudvarról indul, illetve oda érkezik.

Nagyvárad—Békéscsaba.

Nagyvárad ind.	6.00 r.	10.10 de.	4.40 du.	7.52 e.
Szalonta ind.	7.06 r.	11.18 de.	6.03 e.	9.25 e.
Békéscsaba érk.	8.12 r.	12.37 du.	7.22 e.	11.04 é.

Békéscsaba—Nagyvárad.

Békéscsaba ind.	6.49 r.	1.38 du.	5.56 du.	4.35 é.
Szalonta ind.	8.31 de.	2.57 du.	7.14 e.	6.15 r.
Nagyvárad érk.	9.40 de.	4.00 du.	8.20 e.	7.29 r.

Nagyvárad—Gyoma.

Nagyvárad ind.	1.48 du.
Vésztő érk.	4.46 du.
Vésztő ind.	5.09 du.
Gyoma érk.	7.18 e.

Gyoma—Nagyvárad.

Gyoma ind.	3.35 é.
Vésztő érk.	5.57 é.
Vésztő ind.	6.13 r.
Nagyvárad érk.	9.30 é.

Nagyvárad—Debrecen.

Nagyvárad ind.	3.26 éj.	5.12 du.
Debrecen érk.	6.27 r.	8.13 est.

Debrecen—Nagyvárad.

Debrecen indul	4.10 éj.	4.08 du.
Nagyvárad érk.	7.10 r.	7.20 est.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

Nagyváradról ind.	2.00 du.	5.35 du.	4.35 éj.
Belényesről ind.	6.37 est.	10.08 éj.	9.36 de.
Vaskóh érk.	7.37 est.	11.08 éj.	10.41 de.

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.

Vaskóh ind.	2.57 éj.	10.51 de.	5.20 du.
Belényes ind.	4.00 éj.	11.54 de.	6.28 est.
Nagyvárad érk.	8.20 r.	4.07 du.	11.00 éj.

Vésztő—Hollód.

Vésztő ind.	6.03 r.	10.20 de.	5.05 du.
Hollód érk.	10.42 de.	2.17 du.	10.11 éj.

Hollód—Vésztő.

Hollód ind.	4.40 éj.	11.34 de.	3.50 du.
Vésztő érk.	9.18 de.	4.51 du.	7.56 est.

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Szombatság—Venterrogoz ind.	7.41 r.	4.51 du.	8.33 est
Bihardobrosd érk.	8.20 r.	5.30 du.	9.12 est

Bihardobrosd—Szombatság—Venterrogoz.

Bihardobrosd ind.	4.57 éj.	12.51 d	7.22 est
Szombatság—Venterrogoz érk.	5.34 éj.	1.28 du.	7.59 est

Nagyvárad—Ermihályfalva—Nagyvárad.

(Hadi menetrend.)

Nagyvárad ind.	2.53 du.	postav.	4.29 du.	helyiv.
Nagyváradra érk.	11.40 de.	postav.	6.53 r.	helyiv.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hűsítőgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

A Nagyváradai sör jö és olcsó!

Hasonlítsa össze más sörökkel és **birálja meg**

előítélet nélkül

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 439. sz., városi iroda 471. szám.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen elősón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Félárban

**kapható visszamaradt
melfűző, haskötő
leibchen.**

**Próba választékot kész-
séggel küld**

Rosenzweig Róza

melfűző műterme (Szalárdi-u. 9.)

**Kevés pénzért sok mindent vásá-
rolhat, és pedig:**

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fe-
hérneműek zsebkendők, ridikülök pénzerszények,
ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel,
viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért
a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhöz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.